

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Federal Public Service
Social Security

STAKEHOLDEROVERLEG BELMOD-project

Fiche 3: Automatisering

Brussel 12/01/2021

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (Henk.VanHootegem@cntr.be)

Belgisch Netwerk Armoedebestrijding (Caroline.vanderhoeven@bapn.be)

Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid (Natascha.vanmechelen@minsoc.fed.be)

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Federal Public Service
Social Security

Agenda

I. Situering

II. Automatisering

III. Voorstel Actuele inkomenstoets

IV. Discussie

DOELSTELLING

I. Toegang tot sociale bescherming in België verbeteren door NTU te reduceren

Meer bepaald door middeltoetsen van volgende sociale rechten te vereenvoudigen, harmoniseren en automatiseren:

- IVT: inkomensvervangende tegemoetkoming voor personen met een handicap
- Leefloon
- IGO: inkomensgarantie voor ouderen
- Verwarmingstoelage
- VT: verhoogde tegemoetkoming

II. Microsimulatie-instrument moderniseren

om de gevolgen van geplande hervormingen in te schatten en vast te stellen wiens gezinsinkomsten er zullen worden door beïnvloed.

Het zal dus ook de maatregelen gericht op vereenvoudigen, harmoniseren en automatiseren van sociale rechten simuleren.

Situering

BELMOD-project: METHODE

Twee rapporten gebaseerd op
vergelijkend onderzoek naar
vereenvoudiging, harmonisering en
automatisering van middelentoetsen

Overleg, gebaseerd op de twee
rapporten, met kwetsbare groepen
en betrokkenen uit het werkveld, de
administraties en het onderzoek

Inventaris van de
mogelijke
beleidsmaatregelen

Simuleren van de
mogelijke
beleidsmaatregelen in
het nieuwe
microsimulatiemodel

Jan 2019

Dec/Jan 2020/2021

2021

2021/2022

1. Overleg georganiseerd door **BAPN** met vereniging en netwerken
2. Overleg georganiseerd door **Steunpunt tot bestrijding van armoede** met verschillende actoren en input van BAPN

Vorig stakeholderoverleg

WAT IS EEN RECHTVAARDIGE MIDDELENTOETS

Bestaansmiddelentoets = Manier om inkomensvoorwaarde voor sociaal recht te controleren en de legitimiteit van bijstandsregelingen te ondersteunen

1. Met welke inkomsten moeten we rekening houden?

2. Wat is de huishoudenssamenstelling en wiens inkomsten moeten we mee in rekening brengen?

3. Over welke periode willen we de inkomsten berekenen en hoe actueel zijn de gebruikte inkomsten?

1. Volledigheid
2. Actualiteit
3. Eenvoud
4. Realiteit

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Federal Public Service
Social Security

Automatisering

AUTOMATISERING EN NON-TAKE UP

Informatiekosten (vb.: Barrières om informatie over sociale rechten te bekommen)

Proceskosten (vb.: Ingewikkelde aanvraagprocedures)

Psychologische kosten (vb.: Stigma)

Automatisering

4 TYPES AUTOMATISERING
(gebaseerd op [nota](#) het Steunpunt tot
bestrijding van armoede)

Automatische opening van een recht (vb.: Sociaal tarief voor gas en electriciteit)

Automatische identificering van potentiële gerechtigden (vb.: Proactieve flux)

Automatische actualisering van een recht

Vereenvoudiging van een aanvraagprocedure (vb.: Only-once principle)

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Federal Public Service
Social Security

AUTOMATISERING

RANDVOORWAARDEN

Privacy (vb.: Bescherming van vertrouwelijke informatie)

Communicatie (vb.: Taalgebruik)

Kwaliteitsvolle en voldoende actuele data

Inkomsten van belastingsaangifte → 2 jaar vertraging

Mogelijke oplossing hiervoor: Actueel inkomstenbegrip voor automatische identificatie

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Federal Public Service
Social Security

AUTOMATISERING

AUTOMATISCHE IDENTIFICATIE

Verhoogde tegemoetkoming – Proactieve flux

→ In totaal werd het recht op VT toegekend aan 19,27% van de verzekerden die door de mutualiteiten gecontacteerd werden

Voorstel actuele inkomenstoets bij automatische identificatie

~~Fiscale inkomsten~~ → Inkomsten die snel administratief gekend zijn zoals:

- Lonen
- Jaarlijkse vakantie
- Beroepsinkomen uit zelfstandige activiteit
- Werkloosheidsuitkeringen
- Ziekte- en invaliditeitsuitkeringen
- Uitkeringen uitbetaald in het kader van een arbeidsongeval, een ongeval van en naar het werk of een beroepsziekte
- Pensioenen
- Bijstandsuitkeringen (leefloon, IGO, IVT)
- Uitkeringen in het kader van overzeese sociale zekerheid
- Kadastraal inkomen

Actualiteit: 3-12 maanden

Gebruik bij alarmbelprocedures, automatische identificatie of in het ideale geval bij de bestaansmiddelentoets

Hoe zwaar wegen de vier principes door?

Wat met alarmbelprocedures (vb. Leefloon)?

Wat met voorschotten procedures en terugvorderingen (vb.: AWIR Nederland)?

Wat indien toekenning recht even blijft verder gelden indien er situatieverandering optreedt?

Beschikbaar vs Besteedbaar inkomen